

Panium - Isa Folo

Ny Fiakarana sy ny Fianjeran'ny Firenena: Ny Famehezana ny 144,000 sy ny Tantara Ara-paminaniana Miafina ao amin'i Daniela 11:10–16

Jeff Pippenger
2025-04-16

Ny lohahevitra ao amin'ny andininy faha-iraika ambin'ny folo sy faha-roa ambin'ny folo dia ny fiakaran'ny sy ny fianjeran'ny mpanjakan'ny atsimo, tahaka ihany koa ny fiakarana sy fianjerana farany an'i Etazonia, izay aseho ao amin'ny filoha farany ao amin'ny andininy faharoa, sady izy no solontena farany etỳ an-tany amin'ny herin'ilay dragona; ary koa ny fiakarana sy fianjerana farany an'ny Firenena Mikambana, izay aseho ao amin'ny andininy faha-telo sy faha-efatra. Ny andininy faha-dimy ka hatramin'ny faha-sivy dia maneho ny tantaran'ny fahefan'ny papa nanomboka tamin'ny 538 ka hatramin'ny 1798. Ny 538 no manamarika ny fanomezam-pahefana ny fahefan'ny papa, ny 1798 no manamarika ny ratra mahafaty nahazo ny papasin'i Roma, ary noho izany ny andininy faha-dimy ka hatramin'ny faha-sivy dia maneho ny fiakarana sy fianjerana farany an'ilay bibidia. Ny andininy faha-folo dia manamarika ny taona 1989 ho fianjeran'ny mpanjakan'ny atsimo araka ny aseho tao amin'ilay Firaisana Sovietika teo aloha.

“Ny firenena rehetra izay efa niakatra teo amin'ny sehatry ny asa dia navela hibodo ny toerany etỳ an-tany, mba hiseho raha hahatanteraka ny fikasan'ilay ‘Mpiambina sy Ilay Masina’ izy. Ny faminaniana dia nanaraka ny fiakarana sy ny fianjeran'ireo fanjakambe lehibe teto amin'izao tontolo izao—Babylona, Medo-Persia, Gresy, ary Roma. Tamin'ny tsirairay tamin'ireo, tahaka izay nitranga tamin'ireo firenena kely hery kokoa, dia niverina ny tantara. Samy nanana ny fotoam-pitsapany izy rehetra, samy tsy nahomby, levona ny voninahiny, niala ny heriny, ary ny toerany dia nobodo in'ny hafa....”

“Avy amin'ny fiakaran'ny sy ny fianjeran'ny firenena, araka izay aseho mazava ao amin'ny pejiny ny Soratra Masina, dia tokony hianaran'izy ireo ny maha-zava-poana ny voninahitra ivelany sy araka izao tontolo izao fotsiny. Babylona, miaraka amin'ny heriny rehetra sy ny hakantony,—izay tsy mbola hitan'izao tontolo izao intsony ny mitovy aminy hatramin'izay,—dia hery sy hakanto izay toa mafy orina sy maharitra tokoa teo imason'ny olona tamin'izany andro izany,—nanjavona tanteraka toy inona re izany! Tahaka ny “vonin'ny ahitra” no nahalany ritra azy. Toy izany no hahalevonan'izay rehetra tsy manana an'Andriamanitra ho fotony. Izay mifamatotra amin'ny fikasany sy maneho ny toetrany ihany no mahazaka maharitra. Ny foto-keviny ihany no zavatra tokana mafy orina fantatr'izao tontolo izao.” Education, 177, 184.

Ny andininy faha-iraika ambin'ny folo sy faha-roa ambin'ny folo dia manondro ny fiakarana farany sy ny fianjerana farany amin'ny mpanjakan'ny atsimo, izay asehon'i Rosia. Ny andininy faha-telo ambin'ny folo ka hatramin'ny faha-dimy ambin'ny folo dia manondro ny fiakarana farany sy ny fianjerana farany amin'i Etazonia. Ny fitantarana ara-paminaniana manontolo ao amin'ny toko faha-iraika ambin'ny folo dia miorina eo ambonin'ny firafitry ny fiakarana sy ny

fianjeran'ny fanjakana. Ny mpianatra ny faminaniana dia tsy maintsy mandinika izany zava-misy izany, raha mba hisy vintana aminy hampisaraka marina ny hafatra ara-paminaniana ao amin'ny toko faha-iraika ambin'ny folo.

Ny fomba fijery fototra ao amin'ny Daniela toko faha-iraika ambin'ny folo dia ny hoe ahitana fanoharana miverimberina momba ny fiakaran'ny fanjakana sy ny fianjerany izany. Rehefa nilaza i Rahavavy White hoe: “Toy izany no nahafongan'ny fanjakan'ny Medo-Persia, ary ny fanjakan'i Gresy sy Roma,” dia manondro an'i “Gresy” ho ilay dragona izy, “Roma” ho ilay bibidia, ary “Medo-Persia” ho ilay mpaminany sandoka. Manondro ny fiakarana farany sy ny fianjerana faran'ilay fanjakana farany eto an-tany izy, izay ahitana ilay dragona, ilay bibidia ary ilay mpaminany sandoka, izay manomboka ny fiakarany amin'ny lalàn'ny Alahady ary mitarika izao tontolo izao ho any Hara-Magedona ho fanatanterahana ny Apokalypsy 16:12–21. Tarihiny ny vahoakan'Andriamanitra ho amin'“ny fiakarana sy ny fianjeran'ny firenena araka izay naseho mazava eo amin'ny pejina ny Soratra Masina” izany, ho fomba fijery ampiasaina mba “hianarana fa tsy misy vidiny ny voninahitra ivelany sy araka izao tontolo izao fotsiny.”

Ny antony ilaintsika “hianatra fa zava-poana ny voninahitra ivelany sy araka izao tontolo izao fotsiny,” dia mba hahatakarantsika bebe kokoa fa ringana ny zavatra rehetra “izay tsy manana an'Andriamanitra ho fototra.” Koa noho izany, raharaha mahakasika ny aina sy ny fahafatesana ny fananana na ny tsy fananana an'Andriamanitra ho fototra. Avy amin'izany teboka izany eo amin'ny fivelaran'ny hevitra dia faritan'i Rahavavy White avy eo izay dikan'ny hoe manana an'Andriamanitra ho fototra, rehefa milaza izy hoe: “Izay ihany no maharitra, dia izay mifamatotra amin'ny fikasany sy maneho ny toetrany.” Vao avy nanazava izy fa ringana ny zavatra rehetra izay tsy eo amin'ny fototra Andriamanitra, ary fa famaritana roa sosona ny amin'izay aorina eo ambonin'ny fototra no hoe zavatra iray “mifamatotra amin'ny fikasany,” ary izay “maneho ny toetrany.” Ny toetrany no fotony.

Avy eo, ao amin'ny fehezanteny famaranana ilay andalana, dia ambarany fa “Ny foto-keviny no hany zavatra mafy orina fantatr'izao tontolontsika izao.” Ny toetran'Andriamanitra dia ny foto-keviny, ary ny foto-keviny no maneho ny toetrany. Resaka mahakasika aina na fahafatesana ny amin'ny fomba ifandraisan'ny olombelona amin'Andriamanitra amin'ny maha-fototry ny zavatra rehetra Azy. Tohizako fa ny rafitra fototra ao amin'ny Daniela toko fahiraika ambin'ny folo dia miorina eo ambonin'ny fitantarana ny fiakaran'ny fanjakana sy ny fianjerany. Misy andalan-teny iray izay ampahafantarina ny tsindrimandry antsika ny karazam-pianarana marina.

“Misy fandalinana ny tantara izay tsy tokony hotsaraina ho ratsy. Ny tantara masina dia anisan'ny fianarana tao amin'ny sekolin'ny mpaminany. Tao amin'ny firaketana ny fifandraisany tamin'ny firenena no nanarahana ny dian'i Jehovah. Toy izany koa ankehitriny, dia tokony hodinihintsika ny fifandraisan'Andriamanitra amin'ireo firenena eto an-tany. Tokony ho hitantsika ao amin'ny tantara ny fahatanterahan'ny faminaniana, handinika ny asan'ny Fitondran'Andriamanitra ao amin'ireo hetsika lehibe fanavaozana, ary hahatakatra ny fandrosoan'ny toe-javatra eo amin'ny fampilaharana ireo firenena ho amin'ny fifandonana farany amin'ilay ady lehibe.” The Ministry of Healing, 441.

Ny fandalinana ny tantara voamasina dia fantatra amin'ny maha-fandalinana ny fifandraisan'Andriamanitra amin'ireo firenena ambonin'ny tany, ary koa ny fitarihan'Andriamanitra amin'ny fitantanam-pahasoavany ny hetsika fanavaozana izay Azy; koa ny tantara voamasina dia ahitana andalana roa amin'ny fandalinana: ny ivelany sy ny anatin'ny. Ny tanjon'ny fampiasana ny tantara ho fanamafisana ny Tenin'Andriamanitra ara-paminaniana dia ny hampiasana izany tantara ara-paminaniana izany mba "hahazoana ny fandrosoan'ny toe-javatra eo amin'ny fanangonana sy fandaminana ny firenena ho amin'ny fifandonana farany amin'ilay ady lehibe." Ny andalan-teny teo aloha avy amin'i Sister White dia nalaina avy tamin'ny fanazavana tena mazava momba ny tsy maintsy hanorenana modely ara-paminanian'ny tantara masina, izay mifototra amin'ilay rafitra fototra aseho ao amin'ny "fisandratana sy fianjeran'ny" fanjakana.

"Ho fiomanana ho amin'ny asa kristiana, maro no mihevitra fa ilaina ny mahazo fahalalana be sy lalina momba ny asa soratra ara-tantara sy ara-teolojia. Heveriny fa hanampy azy izany fahalalana izany amin'ny fampianarana ny filazantsara. Kanefa ny fandalinany amim-pahasarotana ny hevitra ny olona dia mitarika kokoa ho amin'ny fampahalemenana ny asany amin'ny fanompoana, fa tsy ho amin'ny fanamafisana izany. Raha mahita tranomboky feno boky mavesa-danja mirakitra fahalalana ara-tantara sy ara-teolojia aho, dia mieritreritra hoe: Nahoana no mandany vola amin'izay tsy mofo? Ny toko fahenina ao amin'ny Jaona dia milaza amintsika zavatra mihoatra noho izay hita ao amin'ireny asa soratra ireny. Hoy Kristy: 'Izaho no Mofon'aina; izay manatona Ahy tsy mba ho noana intsony; ary izay mino Ahy tsy mba hangetaheta intsony mihitsy.' 'Izaho no mofo velona izay nidina avy tany an-danitra; raha misy olona mihinana ity mofo ity, dia ho velona mandrakizay izy.' 'Izay mino Ahy no manana fiainana mandrakizay.' 'Ny teny izay lazaiko aminareo dia fanahy sy fiainana.' Jaona 6:35, 51, 47, 63.

"Misy fandalinana ny tantara izay tsy tokony hotsaraina ho ratsy. Ny tantara masina dia anisan'ny fianarana tao amin'ny sekolin'ny mpaminany. Tao amin'ny firaketana ny fifandraisany tamin'ny firenena no nanarahana ny dian'i Jehovah. Koa amin'izao andro izao dia tokony handinika ny fifandraisan'Andriamanitra amin'ny firenena eto an-tany isika. Tokony hahita ao amin'ny tantara ny fahatanterahan'ny faminaniana isika, handinika ny fiasan'ny Fitondran'Andriamanitra ao amin'ireo hetsika lehibe fanavaozana, ary hahatakatra ny fandrosoan'ny zava-mitranga eo amin'ny famoriam-bahoaka ny firenena ho amin'ny ady farany amin'ilay fifanandrinana lehibe."

Ny fandalinana toy izany dia hanome fomba fijery malalaka sy feno momba ny fiainana. Hanampy antsika hahatakatra amin'ny ampahany ny fifandraisany sy ny fifampiankinany izany, fa amin'ny fomba mahagaga tokoa no ifamatotsika ao anatin'ilay firahalahiana lehibe misy eo amin'ny fiarahamonina sy ny firenena, ary hatraiza no maha-fahavoazana ho an'ny rehetra ny fampahoriana sy ny fanambaniana mihatra amin'ny mpikambana iray.

"Kanefa ny tantara, araka izay ianarana azy amin'ny ankapobeny, dia mifantoka amin'ny zava-bitan'ny olombelona, ny fandreseny eo amin'ny ady, ny fahombiazany amin'ny fahazoana fahefana sy fahalehibeazana. Tsy hita maso intsony ny asan'Andriamanitra eo amin'ny raharahan'ny olombelona. Vitsy no mandinika ny fisehoan'ny fahatanterahan'ny fikasan'Andriamanitra ao amin'ny fisandratana sy ny fahalavoan'ny firenena."

“Ary, amin’ny ambaratonga lehibe, ny teôlôjia, araka izay ianarana sy ampianarina azy, dia tsy inona fa firaketana ny vinavinan-kevitra ny olombelona, ka manompo fotsiny ihany ‘hanamaizina ny fisainana amin’ny teny tsy misy fahalalana.’ Matetika loatra ny antony manosika amin’ny fanangonana ireto boky maro ireto dia tsy dia faniriana hahazo sakafo ho an’ny saina sy ny fanahy loatra, fa fanirian-daza hifankahalala amin’ny filozofa sy ny teôlôjiana, dia faniriana hampiseho ny Kristianisma amin’ny olona amin’ny voambolana sy fanambarana voahevitra ho an’ny manam-pahaizana.”

Tsy ny boky rehetra voasoratra no mahavita manatanteraka ny tanjon’ny fiainana masina. “Mianara amiko,” hoy Ilay Mpampianatra Lehibe, “entò eo aminareo ny ziogako,” “ianaro ny fahalemam-panahiko sy ny fanetren-tenako.” Ny fireharehanao ara-tsaina dia tsy hanampy anao amin’ny fifandraisana amin’ireo fanahy izay ringana noho ny tsy fisian’ny mofon’aina. Ao amin’ny fianaranao ireo boky ireo dia avelanao hisolo ny lesona azo ampiharina izay tokony hianaranao avy amin’i Kristy izy. Amin’ny vokatra ny fianarana toy izany dia tsy omena sakafo ny olona. Tena kely dia kely amin’izany fikarohana izay mandreraka indrindra ny saina no manome izay hanampy ny olona iray ho mpiasa mahomby amin’ny famonjena fanahy.

Ny Mpamonjy dia tonga “hitory ny filazantsara amin’ny malahelo.” Lioka 4:18. Tamin’ny fampianarany dia ny voambolana tsotra indrindra sy ny tandindona mazava indrindra no nampiasainy. Ary voalaza fa “nihaino Azy tamin-kafaliana ny vahoaka tsotra.” Marka 12:37. Ireo izay mikatsaka hanao ny asany amin’izao andro izao dia mila fahatakarana lalindalina kokoa ny amin’ireo lesona nomeny.

“Ny tenin’ily Andriamanitra velona no ambony indrindra amin’ny fanabeazana rehetra. Izay manompo ny vahoaka dia mila mihinana ny mofon’aina. Izany no hanome azy hery ara-panahy; ary amin’izany dia ho vonona izy hanompo ny saranga rehetra amin’ny olona.” The Ministry of Healing, 441–443.

Manazava bebe kokoa Rahavavy White fa ny fanekena ny fisehoan’ny herin’Andriamanitra amin’ny fananganana mpanjaka sy fanesorana mpanjaka araka ny safidin’ily mpanjaka no tena filozofia marina amin’ny fandinihana ny tantara.

“Ao amin’ny tantaran’ny firenena dia azon’ny mpianatra ny Tenin’Andriamanitra jerena ny fahatanterahana ara-bakiteny ny faminania avy amin’Andriamanitra. Babylona, voatorotoro sy torotoro tanteraka nony farany, dia levona satria tamin’ny fotoanan’ny fanambinana ny mpanapaka tao aminy dia nihevitra ny tenany ho mahaleo tena tsy miankina amin’Andriamanitra, ary nanondro ny voninahitra ny fanjakany ho vokatra ny zava-bitan’olombelona. Ny fanjakan’ny Mediana sy Persiana dia namely ny fahatezeran’ny Lanitra satria tao no nanitsakitsahana ny lalàn’Andriamanitra. Ny fahatahorana an’i Jehovah dia tsy nahita toerana tao am-pon’ny ankamaroan’ny olona. Nanjaka ny faharatsiana sy ny fitenenan-dratsy manevateva ary ny fahalotoana. Ny fanjakana izay nanaraka dia vao mainka ratsy sy simba kokoa; ary ireo dia nilentika hatrany ambany kokoa teo amin’ny ambaratongan’ny hasarobidin’ny fitondran-tena ara-môraly.”

“Ny fahefana ampiasain’ny mpanapaka rehetra eto ambonin’ny tany dia avy any An-danitra; ary ny fahombiazany dia miankina amin’ny fampiasany izany fahefana nomena azy izany. Ho an’ny tsirairay dia izao no tenin’ily Mpiambina masina: ‘Nampisikiko anao, na dia tsy nahalala Ahy aza ianao.’ Isaia 45:5. Ary ho an’ny tsirairay, ny teny izay nolazaina tamin’i Nebokadnezara fahiny no lesom-piainana: ‘Esory amin’ny fahamarinana ny fahotanao, ary amin’ny famindram-po amin’ny malahelo ny helokao; angamba dia hohalavaina ny fiadananao.’ Daniela 4:27.”

“Mba hahazoana ireo zavatra ireo,—mba hahazoana fa ‘ny fahamarinana manandratra firenena;’ fa ‘ny seza fiandrianana aorina amin’ny fahamarinana,’ ary ‘tohanana amin’ny famindram-po;’ mba hahafantarana ny fisehoan’ny asan’ireo foto-kevitra ireo ao amin’ny fanehoana ny herin’Ilay ‘manaisotra mpanjaka sy manangana mpanjaka,’—izany no mahazo ny filozofian’ny tantara. Ohabolana 14:34; 16:12; 20:28; Daniela 2:21.

“Ao amin’ny tenin’Andriamanitra ihany no anehoana mazava izao. Eto no aseho fa ny herin’ny firenena, tahaka ny an’ny tsirairay avy, dia tsy hita amin’ireo tombontsoa na fitaovana izay toa mahatonga azy tsy ho resy; tsy hita amin’ny halehibeny izay ireharehany izany. Refesina araka ny fahatokiana izay anatanterahany ny fikasan’Andriamanitra izany.” Prophets and Kings, 501, 502.

Ny lohahevitra ao amin’ny andininy faha-iraika ambin’ny folo sy faha-roa ambin’ny folo dia ny fiakarana sy ny fianjeran’ny mpanjakan’ny atsimo; kanefa ny tena zava-dehibe kokoa, ireo andininy ireo dia manamarika ny fanisiana tombo-kase ny iray hetsy sy efatra alina sy efatra arivo, ary ny faharoa amin’ireo fitsapana telo izay nanomboka tamin’ny fotoan’ny farany tamin’ny 1989, araka ny aseho ao amin’ny andininy faha-folo.

Io fanisiana io dia asehon’i Daniela tao an-davaky ny liona, ny telo lahy mendrika tao amin’ny lafaoro mirehitra, Daniela sy ireo telo lahy mendrika mivavaka mba hahatakatra ny nofin’i Nebokadnezara momba ilay sarin’ny bibidia ao amin’ny toko faharoa, Daniela mivavaka ilay vavaka ao amin’ny Levitikosy enina amby roa-polo ao amin’ny toko fahasivy, ireo hendry izay mahatakatra ny fitomboan’ny fahalalana, Josoa izay nesorina taminy ny fahotany ao amin’i Zakaria toko fahatelo, Zerobabela ao amin’ny toko fahefatra, Josefa tonga mpanapaka faharoa tany Egipta, ny mpianatra tao amin’ny efitra ambony nandritra ny folo andro mialoha ny Pentekosta, ny Millerita tao amin’ny fivoriambe tany Exeter, Lazarosy nitarika ny filaharana tamin’ny Fidirana amim-boninahitra, ary ireo iray hetsy sy efatra arivo amby efatra alina ao amin’ny Apokalypsy toko fahafito.

Ny andininy faha-11 dia tonga tamin’ny taona 2014, teo am-piandohan’ny ady tao Okraina; ary tamin’ny Jolay 2023 no nanomboka ny fitsapana hita maso, izay anadiovana ny vahoakan’Andriamanitra ho “fotsy”. Ny andalana fahadimy ao amin’ny toko faha-11 dia ny andininy faha-13 ka hatramin’ny faha-15.

Topimaso ny Andalana Fahadimy

Fa ny mpanjakan’ny avaratra dia hiverina ka hanangona olona maro mihoatra noho ny taloha, ary ho avy tokoa izy rehefa afaka taona maro, miaraka amin’ny tafika lehibe sy harena be. Ary

amin'izany andro izany dia maro no hitsangana hanohitra ny mpanjakan'ny atsimo; ary ny zanaky ny mpandroba avy amin'ny olonao dia hanandratra ny tenany mba hampiorina ny fahitana; nefa ho lavo izy. Dia ho avy ny mpanjakan'ny avaratra ka hanao tovon-tany, ary haka ny tanàna mimanda indrindra; ary ny sandrin'ny atsimo tsy hahatohitra, na ny olony voafidy aza, ary tsy hisy hery hahatohitra. Daniela 11:13–15.

Ireo andininy ireo dia tanteraka tamin'ny taona 200 talohan'i Kristy, ary manondro ny Ady tao Panium, izay ahitana ireo mpanjaka nifanandrana sy ny firaisan-kina nataon'izy ireo; ary ireo andininy ireo koa no teboka eo amin'ny tantara izay nisehoan'i Roma jentilisa voalohany tao amin'ny tantaran'i Daniela toko fahiraika ambin'ny folo. Ao anatin'ireo andininy ireo no ahitana ny fisandratana farany sy ny fahalavoan'ny fanjakana fahenina amin'ny faminanian'ny Baiboly, nefa koa ny tantara ara-baibolin'ny fitsidihan'i Kristy an'i Kaisaria Filipy, izay ametrahan'i Petera ny fanisiana tombo-kase ny iray hetsy sy efatra arivo sy efatra alina. Io tantara io dia tandindon'ny fanisiana tombo-kase ny iray hetsy sy efatra arivo sy efatra alina amin'ny fahatongavan'ilay fahatelo amin'ireo fizahan-toetra telo ao amin'ny toko faharoa ambin'ny folo, izay ahitana ny hoe “diovina, atao fotsy ary zahana toetra.”

Ireo andininy telo ireo dia mitondra mankany amin'ny andininy faha-enina ambin'ny folo izay anehoana ny lalàn'ny Alahady any Etazonia. Rehefa nifarana ny fivorian'ny toby tao Exeter tamin'ny 17 Aogositra 1844, dia nentin'ireo virijina hendry nanerana ny morontsiraka atsinanan'i Etazonia tao anatin'ny enina amby enimpolo andro ny hafatry ny Antso amin'ny Mamatonalina. Misy fe-potoana iray izay amairan'ny virijina rehetra, ary ny sokajy iray dia tsy manana diloilo, mbamin'izay rehetra amantarana izany. Rehefa novana ho Petera ny anaran'i Simona Barjona dia voamarika ny fanisiana tombo-kase ny iray hetsy sy efatra alina sy efatra arivo. Hatramin'izay fotoana izay no nanombohan'i Jesosy nampianatra ny mpianatra ny amin'ireo fisehoan-javatra mifandray amin'ny hazo fijaliana.

Ny hazo fijaliana dia tandindon'ny fifaranan'ny fotoam-pahasoavana, ary William Miller, izay efa nohalalinina mialoha tao amin'i Jaona Mpanao batisa, izay indray nohalalinina mialoha tao amin'i Elia, dia natsangana mba hanolotra ny “zava-mitranga mifandray amin'ny fifaranan'ny fotoam-pahasoavana”, tahaka izay nataon'i Jaona Mpanao batisa sy Elia samy roa. Iza no nilazan'i Jaona izany.

Fa nony nahita Fariseo sy Sadoseo maro avy ho eo amin'ny batisany izy, dia hoy izy taminy: Ry taranaky ny menarana, iza no nananatra anareo handositra ny fahatezerana ho avy? Matio 3:7.

Hoy Elia izany.

Ary Ahaba nanao ala fanompoan-tsampy; ary Ahaba nanao bebe kokoa hampahatezitra an'i Jehovah, Andriamanitry ny Isiraely, noho ny mpanjakan'ny Isiraely rehetra izay talohany. Tamin'ny androny no nanorenan'i Hiel Betelita an'i Jeriko; tamin'i Abirama lahimatoany no nametrahany ny fanorenany, ary tamin'i Segoba zandriny indrindra no nananganany ny vavahadiny, araka ny tenin'i Jehovah, izay nolazainy tamin'ny alalan'i Josoa, anak'i Nona. Ary Elia Tisbita, izay isan'ny mponina tany Gileada, dia nilaza tamin'i Ahaba hoe: Raha

velona koa Jehovah, Andriamanitry ny Isiraely, Izay itsanganako eo anatrehany, dia tsy hisy ando na ranonorana amin'izao taona izao, afa-tsy araka ny teniko. 1 Mpanjaka 16:33–17:1.

Momba ny asan'i William Miller amin'ny maha-mpanavao maoderina azy, dia nilaza i Rahavavy White hoe:

“Nilaina ny nampahatsiahivana ny olona ny loza mananontanona azy; ary nilaina koa ny nanaitra azy hiomana ho amin'ny zava-mitranga manetriketrika mifandray amin'ny famaranana ny androm-pahasoavana.” *The Great Controversy*, 310.

Ny andininy enina farany ao amin'ny Daniela toko fahiraika ambin'ny folo dia maneho ireo “zava-mitranga mifandray amin'ny fifaranan'ny fotoam-pahasoavana.” Ireo zava-mitranga ireo dia nofafana tamin'ny tombo-kaseny tamin'ny fotoanan'ny farany tamin'ny taona 1989, ary naseho mazava tsara.

“Talohan'ny nanomboana Azy tamin'ny hazo fijaliana dia nohazavain'ny Mpamonjy tamin'ny mpianany fa hovanoina Izy ary hitsangana indray avy ao am-pasana, ary teo ny anjely mba hampitombina ao an-tsaina sy ao am-po ny teniny. Kanefa ny mpianatra dia niandrandra fanafahana ara-nofo tamin'ny ziogan'ny Romanina, ka tsy zakany ny hevitra hoe Ilay nifantohan'ny fanantenany rehetra dia hijaly fahafatesana mahamenatra. Ny teny izay nilainy hotsarovina dia voaroaka tao an-tsainy; ary rehefa tonga ny andro fitsapana, dia tratra tsy niomana izy. Ny fahafatesan'i Jesosy dia nandrava tanteraka ny fanantenany, toy ny tsy hoe efa nampitandrina azy mialoha Izy. Toy izany koa, ao amin'ny faminaniana, ny ho avy dia aseho mialoha amintsika mazava tahaka ny naseho tamin'ny mpianatra tamin'ny tenin'i Kristy. Ny zava-mitranga mifandray amin'ny fifaranan'ny fotoam-pahasoavana sy ny asa fiomanana ho amin'ny andro fahoriana dia aseho mazava tsara. Nefa maro no tsy mahazo ireo fahamarinana lehibe ireo mihoatra noho izay ho azon'izy ireo raha tsy mba nambara velively izany. Satana miambina mba hanaisotra ny fahatsapana rehetra izay hahatonga azy ho hendry ho amin'ny famonjena, ary ny andro fahoriana dia hahita azy tsy vonona.” *The Great Controversy*, 595.

Tao Kaisaria Filipy, izay Panium, ao amin'ny andininy faha-telo ambin'ny folo ka hatramin'ny faha-dimy ambin'ny folo, no nanombohan'i Kristy nampianatra ny mpianany momba ny hazo fijaliana, ka noho izany dia tandindon'ny tantaran'ny fivoriambe tao Exeter hatramin'ny 22 Oktobra 1844 izany. Tamin'ny fiandohan'ny hetsika fanavaozana nataon'ireo iray hetsy sy efatra alina sy efatra arivo dia novahana ny tombo-kasen'ny “zava-mitranga mifandray amin'ny fifaranan'ny fotoam-pitsapana,” ary amin'ny faran'ny hetsik'ireo iray hetsy sy efatra alina sy efatra arivo dia voavaha ny tombo-kasen'ny “zava-mitranga mifandray amin'ny fifaranan'ny fotoam-pitsapana” ao anatin'ny tantara miafina ao amin'ny andininy faha-efapolo.

“Ankehitriny, ao amin'ny fanahy sy ny herin'i Elia sy i Jaona Mpanao-batista, dia misy irak'Andriamanitra voatendry miantso ny sain'izao tontolo izao, izay voatendry ho amin'ny fitsarana, ho amin'ireo toe-javatra manetriketrika izay tsy ho ela dia hiseho mifandraika amin'ny ora famaranana ny fotoam-pahasoavana sy ny fisehoan'i Kristy Jesosy amin'ny maha-Mpanjakan'ny mpanjaka sy Tompon'ny tompo Azy.” *Prophets and Kings*, 715, 716.

Ny “zava-mitranga mifandray amin’ny fifaranan’ny fotoam-pahasoavana” dia ireo zava-mitranga izay aseho mibaribary ao amin’ny tantara miafina ao amin’ny andininy faha-efapolo. Ao amin’ny Zakaria toko faha-telo no anehoana an-tsary ireo sehatra farany amin’ny fitsarana famotopotorana. Ny Fanahy manome tsindrimandry dia mampifamatotra ny fijoroana vavolombelon’i Zakaria amin’ireo izay voaisy tombo-kase ao amin’ny Ezekiela toko faha-sivy.

“Ny olon’Andriamanitra dia misento sy mitomany noho ny fahavetavetana atao eo amin’ny tany. Amin’ny ranomaso no ananarany ny ratsy fanahy ny amin’ny loza manjo azy amin’ny fanitsakitsahana ny lalàn’Andriamanitra; ary amin’ny alahelo tsy azo tenenina no anetreny tena eo anatrehan’ny Tompo noho ny fandikan-dalàn’ny manokana. Ny ratsy fanahy maneso ny alahelony, manakiana ny antsony amim-pahamatorana, ary manarabiraby izay antsoiny ho fahalemena. Kanefa ny fahorian-tsaina sy ny fanetren-tenan’ny olon’Andriamanitra dia porofo tsy azo lavina fa averiny indray ny hery sy ny hasin’ny toetra very noho ny ota. Satria manatona akaiky kokoa an’i Kristy izy, ary ny masony mifantoka amin’ny fahadiovany tanteraka, dia hitany mazava tokoa ny faharatsian’ny ota mihoatra noho izay azo ambara. Ny fibebahany sy ny fanetren-tenany dia ankasitran’Andriamanitra lavitra noho ny toe-tsaina miavonavona sy matoky tena ananan’ireo izay tsy mahita antony hitomaniana, izay manamavo ny fanetren-tenan’i Kristy, ary milaza tena ho tanteraka nefa mandika ny lalàna masin’Andriamanitra. Ny fahalemam-panahy sy ny fanetren-tena am-po no fepetra hahazoana hery sy fandresena. Miandry ireo izay miankohoka eo am-pototry ny hazo fijaliana ny satroboninahitry ny voninahitra. Sambatra ireo mitomany ireo, fa izy no hampiononina.”

“Ny mahatoky, dia ireo olona mivavaka, dia toy ny hoe voahidy ao amin’Andriamanitra. Izy ireo tsy mahalala akory ny hamafin’ny fiarovana manodidina azy. Notarihin’i Satana, ny mpanapaka amin’izao tontolo izao dia mikatsaka ny handringana azy; kanefa raha mba hisokatra ny masony, tahaka ny nisokafan’ny mason’ilay mpanompon’i Elisa tao Dothana, dia ho hitany ny anjelin’Andriamanitra mitoby manodidina azy, ary amin’ny famirapiratany sy ny voninahiny no anakanany ny tafiky ny maizina tsy handroso.”

“Rehefa mampahory ny fanahiny eo anatrehan’Andriamanitra ny vahoakany, ka mifona mba hahazo fahadiovan’ny fo, dia avoaka ny didy hoe: ‘Esory aminy ny fitafiana maloto’; ary tononina ny teny fampaherezana hoe: ‘Indro, efa nesoriko taminao ny helokao, ary hotafiako fitafiana miova ianao.’ Ny akanjo tsy misy pentina, dia ny fahamarinan’i Kristy, no apetraka eo amin’ireo zanak’Andriamanitra izay efa nozahan-toetra, nalaina fanahy, kanefa nahatoky. Ny sisa tavela izay nohamavoina dia hotafiana fitafiana be voninahitra, ka tsy ho voaloton’ny fahalotoan’izao tontolo izao intsony mandrakizay. Ny anarany dia voatazona ao amin’ny bokin’ny fiainan’ny Zanak’ondry, voasoratra miaraka amin’ireo mahatoky tamin’ny taona rehetra. Nohalaviny ny hafetsen’ny mpamitaka; tsy navilin’ny fieron’ny dragona hiala amin’ny tsy fivadihany izy. Ankehitriny dia voaaro mandrakizay amin’ny tetiky ny mpaka fanahy izy. Ny fahotany dia afindra amin’ilay niandohan’ny ota. Ary ny sisa tavela dia tsy hoe voavela heloka sy ekena ihany, fa omem-boninahitra koa. ‘Satroka tsara tarehy’ no apetraka eo an-dohany. Ho tahaka ny mpanjaka sy mpisorona ho an’Andriamanitra izy. Raha i Satana kosa nanosika ny fiampangany sy nitady handringana ity antokona olona ity, dia nisy anjely masina tsy hitan’ny maso nandalo nankeny sy nankaty, ka nametraka teo aminy ny tombo-kasen’Andriamanitra velona. Ireo no mitsangana eo an-Tendrombohitra Ziona miaraka

amin'ny Zanak'ondry, ary ny anaran'ny Ray dia voasoratra eo amin'ny handriny. Mihira ny fihiram-baovao eo anoloan'ny seza fiandrianana izy, dia ilay hira izay tsy misy olona mahay ianarana afa-tsy ny iray hetsy sy efatra arivo sy efatra alina, izay navotana hiala amin'ny tany. 'Ireo no manaraka ny Zanak'ondry na aiza na aiza alehany. Ireo no navotana avy tamin'ny olona, ho santatry ny vokatra ho an'Andriamanitra sy ny Zanak'ondry. Ary tsy nisy fitaka hita teo am-bavany; fa tsy manan-tsiny eo anoloan'ny seza fiandrianan'Andriamanitra izy.'"

"Ankehitriny dia tonga amin'ny fahatanterahana tanteraka ireo tenin'ilay Anjely ireo: 'Henoy ankehitriny, ry Josoa mpisoronabe, ianao sy ireo namanao izay mipetraka eo anatrehanao; fa olona mahagaga izy ireo; fa, indro, hamoaka ny Mpanompoko, dia ny Rantsana, Aho.' Kristy dia aseho ho Mpanavotra sy Mpanafaka ny vahoakany. Ankehitriny tokoa ilay sisa dia 'olona mahagaga,' satria ny ranomaso sy ny fanetren-tenan'ny fivahinianany dia soloan'ny fifaliana sy ny voninahitra eo anatrehan'Andriamanitra sy ny Zanak'ondry. 'Amin'izany andro izany ny rantsan'i Jehovah dia ho tsara tarehy sy be voninahitra, ary ny vokatry ny tany dia ho tsara indrindra sy maha-te-ho tia ho an'izay afa-nandositra tamin'ny Isiraely. Ary izao no hiseho, fa izay sisa tavela ao Ziona sy izay mitoetra ao Jerosalema dia hatao hoe masina, dia izay rehetra voasoratra ho isan'ny velona ao Jerosalema.'" Testimonies, boky faha-5, 474–476.

Ny efatra arivo amby efatra alina sy iray hetsy ao amin'ny bokin'ny Apokalypsy dia ilay antokon'i Ezekiela izay "voaisy tombo-kase" raha "misento sy mitaraina" noho ny fahavetavetana izay ao amin'ny tany. Voaisy tombo-kase izy ireo rehefa omena ny fitafian'ny fahamarinan'i Kristy sy ny satroka tsara tarehy izay maneho ireo "mpanjaka sy mpisorona" nolazain'i Petera, izay tsy olon'Andriamanitra taloha, fa ankehitriny efa tonga olon'Andriamanitra.

Fa ianareo kosa dia taranaka voafidy, fisoronana mpanjaka, firenena masina, olona nalain'Andriamanitra ho Azy; mba hanehoanareo ny fiderana an'Ilay niantso anareo hiala tamin'ny maizina ho amin'ny fahazavany mahagaga; dia ianareo izay tsy firenena taloha, nefa ankehitriny dia firenen'Andriamanitra; izay tsy nahazo famindram-po taloha, fa ankehitriny kosa efa nahazo famindram-po. Ry malala indrindra, miangavy anareo aho tahaka ny vahiny sy ny mpivahiny ety an-tany, mba hifady ny filan'ny nofo, izay miady amin'ny fanahy; ka aoka ny fitondran-tenanareo ho mendrika eo amin'ny jentilisa, mba, raha miteny ratsy anareo ho mpanao ratsy izy, dia noho ny asa soa ataonareo izay hitany no hankalazany an'Andriamanitra amin'ny andro famangiany. 1 Petera 2:9–12.

Koa ankehitriny, raha tena mankatò ny feoko tokoa hianareo ka mitandrana ny fanekeko, dia ho rakitra soa ho Ahy mihoatra noho ny firenena rehetra hianareo; fa Ahy ny tany rehetra. Ary hianareo ho fanjakan'ny mpisorona sy firenena masina ho Ahy. Ireo no teny izay holazainao amin'ny Zanak'Isiraely. Eksodosy 19:5, 6.

"Amin'ny andro farany amin'ny tantaran'ity tany ity dia havaozina ny faneken'Andriamanitra amin'ny vahoakany izay mitandrana ny didiny. 'Amin'izany andro izany no hanaovako fanekena ho azy ireo amin'ny bibidia any an-tsaha sy amin'ny voro-manidina any an-danitra ary amin'ny zava-mandady amin'ny tany; ary hotapahiko tsy hisy amin'ny tany intsony ny tsipika sy ny sabatra ary ny ady, ka hampandriako fahizay izy. Ary hampakatra anao ho vadiko mandrakizay Aho; eny, hampakatra anao ho vadiko amin'ny fahamarinana sy amin'ny fitsarana sy amin'ny famindram-po ary amin'ny fiantrana Aho. Eny, hampakatra anao ho

vadiko amin'ny fahatokiana Aho; ary hahalala an'i Jehovah ianao.”

“Ary izao no hiseho amin'izany andro izany: Hihaino Aho, hoy Jehovah; hihaino ny lanitra Aho, ary ny lanitra hihaino ny tany; ary ny tany hihaino ny vary sy ny divay ary ny diloilo; ary ireo kosa hihaino an'i Jezirela. Dia hafafiko ho Ahy eo amin'ny tany izy; ary hamindra fo amin'ilay tsy namindrana fo Aho; ary hilaza amin'ireo izay tsy oloko hoe: Oloko ianareo; ary izy ireo hanao hoe: Andriamanitra Hianao.’ Hosea 2:14–23.”

“Amin'izany andro izany,... ny sisa amin'ny Isiraely sy izay afa-nandositra tamin'ny taranak'i Jakoba,... dia hiantehitra amin'i Jehovah, Ilay Iray Masin'ny Isiraely, amin'ny fahamarinana.’ Isaia 10:20. Avy amin'ny ‘firenena rehetra sy ny fokom-pirazanana sy ny samy hafa fiteny ary ny olona’ dia hisy ireo izay handray amim-pifaliana ny hafatra hoe: ‘Matahora an’Andriamanitra, ka omeo voninahitra Izy; fa tonga ny andro fitsarany.’ Hiala amin'ny sampy rehetra izay mamatotra azy amin'ity tany ity izy, ary ‘hiankohoka eo anatrehan’izay nanao ny lanitra sy ny tany sy ny ranomasina ary ny loharanon-drano.’ Hanafaka ny tenany amin'ny fatorana rehetra izy, ary hijoro eo anatrehan’izao tontolo izao ho tsangambaton’ny famindram-pon’Andriamanitra. Mankatò ny fitakiana masina rehetra izy, ka ho fantatry ny anjely sy ny olona ho isan’ireo izay ‘mitandrana ny didin’Andriamanitra sy ny finoan’i Jesosy.’ Apokalypsy 14:6–7, 12.”

“Indro, avy ny andro, hoy Jehovah, izay hahatrarany ny mpiasa tany ny mpijinja, ary ny mpanitsakitsaka voaloboka hahatratra izay mamafy voa; ary ny tendrombohitra hitete divay mamy, ary ny havoana rehetra hiempo. Dia hampodiko ny fahababoan’ny oloko Isiraely, ka hanorina ny tanàna rava izy ary honina ao; hamboly tanim-boaloboka izy ka hisotro ny divainy; hanao saha koa izy ka hihinana ny voany. Ary hamboleko eo amin'ny taniny izy, ka tsy hongotana intsony hiala amin'ny taniny izay nomeko azy, hoy Jehovah Andriamanitrao. Amosa 9:13–15.” Review and Herald, 26 Febroary 1914.

Mazava fa hatramin'ilay fotoana hanisiana tombo-kase ny taranaka farany voafidy amin'ireo iray hetsy sy efatra amby efapolo arivo dia mbola misy ihany ny Jentilisa izay azon'ny fomba fiainan'ireo iray hetsy sy efatra amby efapolo arivo (fitondran-tena) atao fitaomana amin'ny andro famangian'ny Jentilisa.

“Ny hery maha-olona sy ny fahefan’olombelona dia tsy nanorina ny fiangonan’Andriamanitra, ary tsy hahavita handrava azy koa. Tsy teo ambonin’ny vatolampin’ny tanjaky ny olombelona, fa teo amin’i Kristy Jesosy, Ilay Vatolampin’ny Mandrakizay, no nanorenana ny fiangonana, ‘ary ny vavahadin’ny helo tsy haharesy azy.’ Matio 16:18. Ny fanatrehan’Andriamanitra no manome fahamarinan-toerana ny asany. ‘Aza matoky ny lehibe, na ny zanak’olombelona,’ no teny tonga amintsika. Salamo 146:3. ‘Ao amin’ny fahanginana sy ny fahatokiana no hisian’ny herinareo.’ Isaia 30:15. Ny asa be voninahitr’Andriamanitra, izay naorina teo ambonin’ny foto-kevitra mandrakizain’ny marina, dia tsy ho tonga zava-poana na oviana na oviana. Handroso hatrany amin'ny hery lehibe kokoa izy, ‘tsy amin-kery na amin-ko hery, fa amin’ny Fanahiko, hoy Jehovah, Tompon’ny maro.’ Zakaria 4:6.”

Ny teny fikasana hoe: “Ny tanan’i Zorobabela no nametraka ny fanorenana ity trano ity; ary ny tanany koa no hahavita azy,” dia tanteraka ara-bakiteny. Andininy faha-9. “Ary ny loholon’ny

Jiosy dia nanao ny trano, sady nandroso noho ny faminanian'i Hagay mpaminany sy Zakaria zanak'i Ido. Ary nanao izy ka nahavita izany, araka ny didin'Andriamanitry ny Isiraely sy araka ny didin'i Kyrosy sy Dariosa ary Artakserse, mpanjakan'i Persia. Ary ity trano ity dia vita tamin'ny andro fahatelo tamin'ny volana Adara [volana faharoa ambin'ny folo], izay tamin'ny taona fahenina nanjakan'i Dariosa mpanjaka." Ezra 6:14, 15. Prophets and Kings, 595, 596.

Ny andininy fahatelo ambin'ny folo ka hatramin'ny fahadimy ambin'ny folo dia maneho ireo fisehoan-javatra ara-paminaniana izay mitarika ho amin'ny fifaranan'ny fotoam-pahasoavana ho an'ireo mpitandrina ny Sabata eo amin'ny lalàn'ny Alahady. Izy ireo koa dia maneho ny fahatelo amin'ireo dingana telo ao amin'ny andininy fahafolo ao amin'ny Daniela roa ambin'ny folo. Ny andininy fahafolo no "fanadiovana", ny andininy fahiraika ambin'ny folo sy faharoa ambin'ny folo no maneho ny hoe "natao fotsy", ary ny andininy fahatelo ambin'ny folo ka hatramin'ny fahadimy ambin'ny folo no maneho ny fitsapana farany izay anaovana fizahan-toetra ireo virijina mitandrina ny Sabata.

Ny hafatra ao anatiny ao amin'ny bokin'i Daniela dia asehon'ny fahitana teo amoron'ny reniranon'i Olay ao amin'ny toko fahafito ka hatramin'ny fahasivy, ary ny hafatra eo ivelany kosa dia asehon'ny fahitana teo amoron'ny reniranon'i Hidekela ao amin'ny toko fahafolo ka hatramin'ny faharoa ambin'ny folo. Ny toko faha-roa ambin'ny folo no tampon'ireo fahitana anatiny sy ivelany ireo, ary ao no anehoana ny fomba ananganan'i Kristy sy anadiovany ny iray hetsy sy efatra amby efatra alina. Ny andininy faha-folo ka hatramin'ny faha-enina ambin'ny folo dia maneho ny tantara miafina ao amin'ny andininy faha-efapolo hatramin'ny taona 1989 ka hatramin'ny lalàn'ny Alahady ao amin'ny andininy faha-iraika amby efapolo sy faha-enina ambin'ny folo. Ireo andininy izay mifanaraka ao anatin'io tantara miafina io dia maneho ny fahatanterahana tanteraka ny andininy faha-folo ao amin'ny toko faha-roa ambin'ny folo.

Maro no hodiovana, hovanoina fotsy, ary hosedraina; fa ny ratsy fanahy kosa hanao ratsy ihany; ary tsy hisy amin'ny ratsy fanahy hahafantatra; fa ny hendry no hahafantatra. Ary hatramin'ny andro hanesorana ny fanatitra isan'andro sy hananganana ny fahavetavetana mahafoana, dia hisy arivo amby roanjato sy sivifolo andro. Sambatra izay miandry ka tonga amin'ny arivo amby telon-jato sy dimy amby telo-polo andro. Daniela 12:10–12.

Ireo "hendry" izay mahatakatra ny andininy faha-folo ka hatramin'ny faha-enina ambin'ny folo ary izay voaisy tombo-kase na ara-"tsaina" na ara-"fanahy" dia ireo izay mahatakatra ny hafatra faminanianana ivelany ascho ao amin'ny tantara miafina ao amin'ny andininy faha-efapolo, ary efa niorina tsara ara-"tsaina" tao amin'izany fahatakarana izany izy talohan'ny lalàna alahady. Ny "hendry" dia ireo izay novain'ny hafatra anatiny asehon'ny Apokalypsy toko faha-iraika ambin'ny folo sy andininy faha-iraika ambin'ny folo, ary efa niorina tsara tao amin'izany fanandramana izany izy talohan'ny lalàna alahady.

Ny "hendry" dia ireo izay nandray ny "fitahiana" mifandray amin'ny "fiandrasana," ka izany no manamarika ny iray hetsy sy efatra amby efapolo sy efatra arivo ho ireo izay manatanteraka ny fahatanterahana tonga lafatra sy farany ny amin'ny virijina folo. Tonga tamin'ny Jolay 2023 ny Apokalypsy toko faha-11 andininy faha-11, ka izany no manamarika ny "fotoan'ny farany," izay

ametrahan'i Daniela sy ny Apokalypsy marika amin'ny vavolombelona roa fa ny fitomboan'ny fahalalana izay novahana tamin'ny Jolay 2023 no mamaritra ny fizotry ny fanisiana tombo-kase ny iray hetsy sy efatra amby efapolo sy efatra arivo. Iraika ambin'ny folo miampy iraka ambin'ny folo dia roa amby roapolo, izay tandindon'ny firaisan'ny maha-Andriamanitra sy ny maha-olombelona, ary ireo izay mandalo ny fizotry ny fanadiovana dingana telo izay mamokatra ny iray hetsy sy efatra amby efapolo sy efatra arivo dia asongadina ao amin'ny Daniela toko faha-12 andininy faha-12, ka manome sonian'i Palmoni iray hafa, fa roa ambin'ny folo heny roa ambin'ny folo dia iray hetsy sy efatra amby efapolo sy efatra arivo.

Hitohy ao amin'ny lahatsoratra manaraka isika hanohy izao fandinihana izao.